

การปฏิรูปการศึกษา จะต้องปฏิรูปการคิด

เรามีปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ทั้งในทางการเมือง ระบบราชการและวงการธุรกิจ

เรามีปัญหาการใช้จ่ายที่เกินตัว ทำให้เศรษฐกิจทั้งในส่วนของบริษัทและสังคมล่มสลายจนต้องขอความช่วยเหลือจากองค์กรระหว่างประเทศ

เรามีระบบอุปถัมภ์ ที่บ่อนทำลายกำลังข้าราชการที่มีความรู้ความสามารถ แต่ขาดผู้อุปถัมภ์เป็นจำนวนมาก จนหน่วยงานของรัฐอ่อนแอลงทุกวัน

เรามีปัญหาการรับกระแสโลกาภิวัตน์ที่ขาดการแยกแยะ วิเคราะห์ถึงความเหมาะสม

เรามีปัญหาการบริโภคนิยมเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อความทันสมัย และความสะดวกสบายของชีวิตโดยการพิจารณาถึงความจำเป็นที่แท้จริง

ปัญหาเหล่านี้นับวันแต่จะเพิ่มขึ้นทั้งในเชิงปริมาณและความซับซ้อน หากไม่ได้รับการแก้ไขอย่างถูกวิธี สอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรมไทย

การที่จะแก้ปัญหาดังที่กล่าวนี้ ไม่มีวิธีแก้ปัญหาสำเร็จรูป หรือสามารถใช้วิธีการทางการศึกษาเพียงอย่างเดียว

แต่ถ้าหากสังคมไทยยอมรับสิ่งที่กล่าวมาทั้งหมดเป็นปัญหา และจำเป็นจะต้องแก้ไขก็ยังไม่เห็นวิธีอันดีไปกว่าการใช้การคิดที่ถูกต้อง ทั้งนี้ก็ด้วยเหตุผลที่ว่า

การคิดนำไปสู่การแก้ปัญหา การคิดเป็นการเริ่มต้นของการแก้ปัญหาที่ดี

การคิดนำไปสู่การเกิดความรู้ใหม่ๆ

การคิดนำไปสู่ความรับผิดชอบและการพึ่งตนเอง

การคิดนำไปสู่การพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสังคมไทย

ด้วยเหตุนี้ การปฏิรูปการศึกษาจึงจำเป็นต้องปฏิรูปการคิด ซึ่งในสมัยที่มีข้อมูลข่าวสารไหลบ่าเข้ามาอย่างมากมายและหลากหลาย การคิด การรู้จักคิด การเปลี่ยนวิธีคิด หรือการคิดเป็น จะยิ่งมีความจำเป็นมากขึ้นเป็นพลทวีคูณ

หากจะย้อนกลับไปดูการศึกษาที่ผ่านมา การเรียนการสอนในระบบโรงเรียน ซึ่งเป็นแหล่งที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่สำคัญของสังคมไทย จะพบว่าผู้เรียนมีวิธีเรียนที่สำคัญ คือ ฟัง สังเกต อ่าน ท่อง เขียนและสอบ ในการสอบ ผู้เรียนจะต้องคอยให้ตรงกับที่ครูสอน

ส่วนกิจกรรมการสอนของครู คือ บอกและอบรมความประพฤติเป็นสำคัญ

ครูเป็นผู้ชี้ผิดชี้ถูก ซึ่งถ้าชี้ผิดเป็นผิดก็ดีไป แต่ถ้าชี้ผิดเป็นถูกก็ดี นับว่าวิธีเรียนวิธีสอนแบบนี้

ผลที่ได้รับจากวิธีแบบนี้ คือ ผู้เรียนจะต้องจำสิ่ง

คิดเหมือนกัน ในหลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอน ก็มีกระบวนเป้าหมายที่ชัดเจนว่า ต้องการให้ผู้เรียนเป็นผู้คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น นับว่าเป็นวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ใช้มาแต่ได้คงจ้อง จำง่าย แต่ไม่เกิดผลในทางปฏิบัติ เพราะผู้ปฏิบัติมีความคิดว่า คิดเป็นไปคนละทิศทางละทาง

นอกจากนั้นสังคมไทยยังมีวิธีการเรียนรู้อื่นๆ ของตนเอง ที่เรียกกันว่า หัวใจนักปราชญ์ อันประกอบด้วย สุ จี ปุ ลี หรือ ฟัง คิด ตาม จด แด้นในทางปฏิบัติ ครูไทยน่าจะเข้าใจเพียง 2 วิธีไม่ครบตามกระบวนการ คือ ใจแค่เพียง ฟังกับจด ขาดการคิดและถาม ผลก็คือคนไทยคิดไม่เป็น ตามไม่ทัน จะถามก็ตอบเหมือนมีอารมณ์

เมื่อคิดไม่เป็นถามไม่เป็นเรื่องใหม่ๆ จึงไม่ค่อยจะเกิด มีแต่จดและจำต่อๆ กันมา หัวใจนักปราชญ์ที่เหมาะสมกับสังคมไทยไม่ได้ คอยแค่จะฟังว่าคนอื่นคิดอย่างไร ชาวไทยคิดอย่างไร จะได้นำมาใช้เพื่อแก้ปัญหาสังคมไทย ซึ่งนับว่าง่ายดี แต่ไม่ใช่เป็นวิธีแก้ปัญหาที่ยั่งยืน

ด้วยเหตุนี้ จึงต้องย้อนอีกครั้งว่า หากมีความจริงใจที่จะปฏิรูปการศึกษาจะต้องเริ่มด้วยการปฏิรูปการคิดให้ผู้เรียนได้ตามใจคิดด้วยตนเอง

ยิ่งในการเลือกตั้งที่จะมีขึ้นในวันที่ 8 มกราคม 2544 สังคมไทยจะต้องคิดให้หนักว่าจะเลือกพรรคไหนมาเป็นรัฐบาล หัวหน้าพรรคใดควรได้เป็นนายกรัฐมนตรี เพราะแต่ละพรรคแต่ละคนต่างก็มีข้อเสนอและนโยบายที่นำมาซึ่งทั้งดีทั้งร้าย ถ้าคิดถูกเลือกถูกประเทศชาติก็จะไปรอด แต่ถ้าคิดผิดเลือกผิดความวิกฤตของบ้านเมืองจะเกิดขึ้นได้อีก

ดังนั้นสำหรับคนไทยจะต้องคิดและต้องคอยให้

ได้ในการเลือกตั้งครั้งนี้ มีอยู่ด้วยกัน 3 ข้อ

ข้อที่ 1 การที่ผู้สมัครวันเลือกตั้งทำทุกอย่างเพื่อให้ได้รับการเลือกตั้ง เพราะมีเจตนาที่จะรับใช้ประชาชนจริงหรือไม่

ข้อ 2 รัฐบาลภายใต้การนำของ นายชวน หลีกภัย แก้ปัญหาเศรษฐกิจจนฟื้นแล้วจริงหรือไม่

ข้อ 3 การที่ พ.ศ.ท.ทักษิณ ชินวัตร ใช้ชื่อคนรับใช้ คนจับรถ และยามรักษาความปลอดภัย เป็นผู้ถือหุ้แทน เป็นการกระทำที่สุจริต จริงหรือไม่

หากคนไทยทุกคนสามารถตอบคำถามข้างต้นได้ด้วยตนเอง อย่างชัดเจน มีข้อมูลที่เพียงพอและถูกต้อง เชื่อได้ว่าประเทศไทยอันเป็นที่รักยิ่งของเรารวมจะเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นอย่างแน่นอน

● เทพธิดา ไกรดิษฐ์ ●